

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. +370 626 22 252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

I

Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Aplinkos ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 22 d. nutarimo Nr. 1146 „Dėl Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio ribų plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Projektas patikslintas pagal 2025 m. sausio 7 d. Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime pateiktą redakcinę pastabą.

Projektas teiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2022 m. vasario ir kovo mėn. (TAP Nr. 21-32859(3) ir Nr. 21-32859(4)). 2022 m. balandžio 25 d. gauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos pažyma¹, kuria vadovaujantis šis projektas gražintas rengėjams tobulinti „<...> įvertinant Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateiktą likusią aktualią pastabą bei įvertinant kitas galimas alternatyvas, t. y. įvertinti, ar esamoje situacijoje poveikis yra mažareikšmis, ar ne – kartu paliekant tai įvertinti ir teismui. Jei vis tiktai išnagrinėjęs būtų teismas nelaikytų, kad pažeidimai ir (ar) poveikis yra mažareikšmiai, įvertinti galimybę teikti alternatyvų sprendimą Vyriausybei.“

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. kovo 7 d. išvadoje Nr. NV-550 pateiktas pastabas ir 2024 m. balandžio 17 d. pateiktas Vyriausybei (TAP Nr. 21-32859(6)).

Pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024 m. lapkričio 25 d. išvadoje Nr. NV-3128 pateiktą pastabą patikslintas Projektas 2024 m. lapkričio 27 d. pateiktas Vyriausybei (TAP Nr. 21-32859(7)).

1. Projektu sprendžiama problema ir Projektą rengti paskatinusios priežastys

Projektu šalinami neteisėtos statybos padariniai teismo nurodytu būdu. Nuo 2015 m. vyko teisminis ginčas dėl administracinių aktų panaikinimo ir neteisėtų statybos padarinių pašalinimo, teismai, panaikindami Vilniaus rajono savivaldybės administracijos išduotą statybos leidimą, galutinai pripažino, kad negalėjo būti išduotas statybos leidimas ir šioje draustinio vietoje statomi ūkininko ūkio sodybos pastatai. Pirmos instancijos teismai, sprenddami klausimą dėl statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimo, nusprendė pastatus nugriauti, tačiau 2021 m. rugpjūčio 26 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiasis Teismas, peržiūrėjęs kasacine tvarka tiek pirmos, tiek apeliacinės instancijos sprendimus, nurodė, kad byloje liko nepašalintų abejonių dėl galimybės kitomis, mažiau atsakovų teises varžančiomis priemonėmis pašalinti neteisėtos statybos padarinius, ir padarė išvadą, kad klausimas dėl neteisėtos statybos padarinių šalinimo ankstesnių teismų išspręstas

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/968477f1c47e11ec9f0095b4d96fd400?jfwid=-cczoi1ov9>.

netinkamai, neišsamiai įvertinus susiklosčiusias aplinkybes. Aukščiausiasis Teismas taip pat konstatavo, kad teismai, spręsdami klausimą dėl statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimo, nepagrįstai teisiškai nereikšminga pripažino aplinkybę, kad yra galiojantis aplinkos ministro įsakymas dėl galimo draustinio ribų pakeitimo.

Ginčo dalyje dėl neteisėtos statybos padarinių šalinimo būdo atsakovai naudojosi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo suteikta galimybe siūlyti pakeisti draustinio ribas. Saugomų teritorijų įstatyme nustatyta, kad gali būti teikiami ir turi būti svarstomi asmenų pasiūlymai dėl saugomų teritorijų ribų keitimo; pagal tokių pasiūlymų nagrinėjimo tvarką aplinkos ministras priima sprendimus, ar inicijuoti teritorijų planavimo dokumentų, kuriais nustatomos saugomų teritorijų ribos, pakeitimų rengimą; aplinkos ministrui šiuo klausimu patariamąją išvadą teikia gamtosaugos srities ekspertų komisija. Atsakovų pasiūlymai pakeisti draustinio ribas Aplinkos ministerijai pateikti ir išnagrinėti per du kartus 2018 metais. Aplinkos ministras gamtosaugos srities ekspertų komisijos patarimu 2018 m. vasario 27 d. priėmė įsakymą koreguoti draustinio ribą. Įsakymas priimtas vadovaujantis gamtosaugos srities ekspertų komisijos patariamąją išvadą. Kadangi vertingiausias reljefo formos yra šiaurinėje ir centrinėje draustinio dalyse, o pietinėje – gerokai mažiau išreikštos, išbraukus iš jo pakraščio apie 0,9 ha plotą, kur buvusios vertybės prarastos negražinamai, draustinio reikšmė ir vertė iš esmės nesumažės, nebus esminio neigiamo poveikio likusioms saugomoms vertybėms. Vadovaudamasi aplinkos ministro sprendimu, Saugomų teritorijų įstatymu ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos parengė draustinio ribų plano korektūrą, ji su planavimo sąlygas išdavusiomis institucijomis suderinta Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka.

Aplinkos ministerija 2022 m. teikė Projektą Vyriausybei įvertinusi Aukščiausiojo Teismo 2021 m. rugpjūčio 26 d. nutarties teisinius motyvus ir konkrečią situaciją dėl draustinio ribų pakeitimo. Vyriausybės pozicijos dėl ribos keitimo prašė teismas, sprendžiantis klausimą dėl neteisėtos statybos padarinių šalinimo būdo, nes pagal Saugomų teritorijų įstatymą Vyriausybė nustato ir keičia draustinių ribas. Projektas Vyriausybėje nebuvo priimtas, iš esmės palikta teismui nuspręsti, ar renkantis neteisėtos statybos padarinių šalinimo būdą galima laikyti, kad pažeidimai ir (ar) poveikis yra mažareikšmiai.

Aukščiausiasis Teismas, išnagrinėjęs kasacinį skundą antrą kartą, 2023 m. gruodžio 29 d. priėmė nutartį Nr. e3K-3-165-943/2023 (pridedama) ir konstatavo (80 pastraipa), kad „<...> bendras poveikis Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio kaip visumos saugomoms vertybėms yra mažareikšmis“, šios nutarties 84 pastraipoje nurodė: „Pagal Saugomų teritorijų įstatymo 23 straipsnio 2 dalį, valstybinių draustinių ribas nustato ir keičia Vyriausybė, tvirtindama šių saugomų teritorijų ribų planus, Vyriausybės įgaliotos institucijos teikimu. Pagal byloje nustatytas faktines aplinkybes šie veiksmai, įvertinus tai, jog tokia procedūra jau pradėta, gali būti atlikti pakankamai operatyviai. Įvertinus šioje nutartyje jau konstatuotą atsakingo valdymo principo pažeidimą ir institucijų neveiklumą sprendžiant dėl neteisėtos ginčo statinio statybos padarinių šalinimo, valstybės institucijos turėtų būti aktyvios, veikti savo iniciatyva ir atlikti draustinio riboms koreguoti būtinus veiksmus nedelsdamos.“

Aplinkos ministerija, įvertinusi Aukščiausiojo Teismo 2023 m. gruodžio 29 d. nutartį Nr. e3K-3-165-943/2023 ir atsižvelgdama į išnykusias aplinkybes, kurios nurodytos 2022 m. balandžio 25 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos pažymyje, teikia Projektą, kuriuo siūloma patvirtinti specialiojo teritorijų planavimo dokumento korektūrą.

2. Projektu siūlomo teisinio reguliavimo esmė – problemos sprendimas

Projektu siūloma pakeisti Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio (toliau – draustinis) ribas pagal specialiojo teritorijų planavimo dokumento korektūrą, išdėstant šį planą nauja

redakcija. Projektu siūlomų pakeitimų esmė – iš draustinio, kuris šiuo metu užima 768 ha plotą ir kuriame saugomas ledynmečio suformuotų formų reljefas, išbraukti pietiniame pakraštyje esančią apie 0,9 ha bendro ploto teritoriją. Siūlomoje išbraukti teritorijoje 0,5 ha plotas yra fiziškai pažeistas, nukasta kalva ir pastatytas gyvenamasis namas. Siūlomame išbraukti iš draustinio žemės plote unikalioms ir tipiškomis fliuvioglacialinės kilmės reljefo formoms (saugomoms vertybėms) padarytas nepataisomas mechaninis poveikis, todėl tolesnis konservacinės apsaugos prioriteto (draustinio) režimo taikymas jame neatitinka draustinio steigimo tikslų, nustatytų Saugomų teritorijų įstatymo 3 straipsnyje, 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte, ir geomorfologinių draustinių steigimo kriterijų, nustatytų to paties straipsnio 3 dalies 2 punkte. Išbraukus iš draustinio 0,9 ha bendro ploto teritoriją, draustinio reikšmė ir vertė iš esmės nesumažės, nebus esminio neigiamo poveikio draustinyje likusioms saugomoms vertybėms, todėl susidariusi situacija vertinama kaip neturinti tolesnio poveikio draustinyje esančių geomorfologinių vertybių išsaugojimui. Pažymėtina, kad racionalių galimybių atkurti buvusį fliuvioglacialinės kilmės reljefą nėra, nes naujai supilta kalva būtų dirbtinė, tai neatitiktų apsaugos tikslo.

Teismų nustatyta, kad saugomų reljefo formų pažeidimą nulėmė Vilniaus apskrities viršininko administracijos direktoriaus 2006 m. rugsėjo 12 d. įsakymas dėl kadastro duomenų patikslinimo, kuriuo žemės sklypo naudojimo apribojimas nepagrįstai nustatytas ne visam žemės sklypo plotui, o tik daliai jo, nes Saugomų teritorijų valstybės kadastre įregistruotos Medžiakalnio valstybinio draustinio ribos nesutapo su Nekilnojamojo turto registre esančiais duomenimis. Žemės sklypo dalyje, kuri pagal patikslintus kadastro duomenis nebuvo saugoma draustinio apsaugos režimu, vykdyti statybos darbai, kuriais negrįžtamai sunaikintos geomorfologinės vertybės. Galutiniu teismo sprendimu nustatyta, kad įvykdyta neteisėta statyba, išspręstas ir klausimas, kokių būdu neteisėtos statybos padariniai turi būti pašalinti.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas, kaštai ir nauda

Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Papildomų lėšų kompensacijoms nereikės.

4. Rodikliai, kurie bus stebimi

Rodikliai nebus stebimi, nes Projektu vykdomas teismo sprendimas.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos¹ nuostatų įgyvendinimas (pažymimas tinkamas variantas)

Projektu įgyvendinamos šios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatos:

Projektas neprieštarauja Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai.

6. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas (pažymimas tinkamas variantas)

Projektu neperkeliamos ir neįgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

Projektu perkeliama ir (ar) įgyvendinama šios Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

Projektas yra įtrauktas į perkeliama ir (ar) įgyvendinamo Europos Sąjungos teisės akto perkėlimo ir įgyvendinimo planą Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS), į kurią įkelta atitikties lentelė².

¹ [Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa](#), kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

² [Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių](#), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“, 7 priedas.

7. Notifikavimas¹ Europos Komisijai (pažymimas tinkamas variantas) Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai. Projektas notifikuotinas Europos Komisijai.**8. Pranešimo Europos Komisijai teikimas²** (pažymimas tinkamas variantas) Pranešimas Europos Komisijai teiktinas. Pranešimas Europos Komisijai neteiktinas.**9. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas³** (pažymimas tinkamas variantas) Atliktas Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas. Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas. Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte.**10. Teisės aktai, kuriuos reikės priimti, pakeisti arba pripažinti netekusiais galios** (pažymimas tinkamas variantas) Projektui įtraukti į teisės sistemą kitų teisės aktų priimti nereikės. Projektui įtraukti į teisės sistemą reikės priimti šiuos teisės aktus. Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte.**11. Informacija apie sąvokų įvertinimą Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka** (pažymimas tinkamas variantas) Projekte naujų sąvokų nėra. Projekte vartojamos sąvokos aprobuotos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka. Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte.**12. Kita reikalinga informacija**

Projekte neregamentuojamas asmens duomenų naudojimas

13. Konsultavimasis su visuomene⁴ interneto svetainėje epilietis.lrv.lt (pažymimas tinkamas variantas) Projektas viešosioms konsultacijoms skelbtas interneto svetainėje epilietis.lrv.lt, kur pastabas ir pasiūlymus nuo 202.. m. ... .. d. iki 202.. m. ... .. d. galėjo teikti visi suinteresuoti asmenys. Projektas viešosioms konsultacijoms interneto svetainėje epilietis.lrv.lt neskelbtas.**14. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis ir suinteresuotais asmenimis**

Projektas (TAIS Nr. 21-32859) suderintas su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija be pastabų. Į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos teisės technikos pastabas atsižvelgta. Po pateikimo Vyriausybei Projektas nesikeitė.

Projektas aptartas 2024 m. kovo 12 d. Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime. Įvertinę Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2024-03-07 išvadoje Nr. NV-550 pateiktas pastabas teikiame papildomą informaciją ir paaiškinimus:

¹ [Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklės](#), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

² [Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymas ir Pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo tvarkos aprašas](#), patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo“.

³ [Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos](#), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktas.

⁴ <https://epilietis.lrv.lt/>.

Draustinio ribų koregavimo atvejis pagal priešastis yra išimtinis ir precedento neformuos, nes Projektu nesprendžiamas statybos teisėtumo klausimas (dėl to teismai yra priėmę galutinius sprendimus ir panaikinę visus statybą leidžiančius dokumentus), tik vykdomas teismo sprendimas dėl neteisėtos statybos padarinių šalinimo būdo. Siekdama išvengti situacijų, kai dėl sunaikintų saugomos teritorijos vertybių kreipiamasi su pasiūlymu keisti saugomos teritorijos ribą, Aplinkos ministerija inicijavo Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. D1 - 491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimą ir nustatė sąlygą, kad pasiūlymai dėl saugomų teritorijų ribų keitimo nenagrinėjami, jeigu jie teikiami sunaikinus saugomoje teritorijoje saugomas vertybes (2024 m. rugpjūčio 9 d. aplinkos ministro įsakymas Nr. D1-274 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 26 d. įsakymo Nr. D1-491 „Dėl Pasiūlymų dėl saugomų teritorijų steigimo, jų ribų keitimo teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (TAR <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/59b0d360563911efbdae558de59136c>).

Informuojame, kad susijęs teritorijų planavimo dokumentas – Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio tvarkymo plano koregavimo dokumentas – parengtas ir paskelbtas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (TPDRIS) (TPD Nr. S-RJ-41-18-454). Aplinkos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. D1-1043 „Dėl Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio tvarkymo plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas (TAIS Nr. 24-6779) parengtas, suderintas ir bus tvirtinamas tik priėmus Projektą. Parengta tvarkymo plano korektūra Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka suderinta su planavimo sąlygas išdavusiomis institucijomis, patikrinta Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos, gauta išvada, kad teritorijų planavimo dokumento sprendiniai ir planavimo procedūros atitinka teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir pasiūlyta jį tvirtinti (2019-07-31, Nr. REG113167).

15. Projekto rengėjai

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės (vadovas – Algirdas Klimavičius, tel. +370 686 17 295, el. p. algirdas.klimavicius@am.lt; vyresnysis patarėjas – Džiugas Anuškevičius, tel. +370 695 60 686, el. p. dziugas.anuskevicius@am.lt) patarėja Sigutė Ališauskienė (tel. 8 620 17 561, el. p. sigute.alisauskiene@am.lt) su Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (direktorė – Agnė Jasinavičiūtė, tel. +370 659 63 295, el. p. agne.jasinaviciute@vstt.lt; Kraštovaizdžio apsaugos skyriaus vedėja – Rasa Jankaitienė, tel. +370 659 23 176, el. p. rasa.jankaitiene@vstt.lt) vyriausiąja specialiste Laima Dabregaite (tel. +370 659 62 909, el. p. laima.dabregaite@vstt.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 22 d. nutarimo Nr. 1146 „Dėl Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio ribų plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 1 lapas.
2. Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio ribų planas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 22 d. nutarimo Nr. 1146 „Dėl Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio ribų plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto antikorpucinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
4. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos teritorijų planavimo dokumento patikrinimo aktas, 1 lapas.
5. Medžiakalnio valstybinio geomorfologinio draustinio ribų plano lyginamasis variantas, 1

lapas.

6. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. gruodžio 29 d. nutartis Nr. e3K-3-165-943/2023 (nuasmeninta).

Žemės ūkio ministras,
pavaduojantis aplinkos ministrą

Ignas Hofmanas

L. Dabregaitė, tel. +370 659 62 909, el. p. laima.dabregaitė@vstt.lt
S. Ališauskienė, tel. +370 620 17 5615, el. p. sigute.alisauskiene@am.lt